

Ik kon niet hartelijker worden ontvangen

‘Eigenlijk zijn ze heel afhankelijk van je, die grote, stoere kerels met hun grote mond. Toch komen ze naar me toe om te vertellen wat hen dwars zit en nemen ze me in vertrouwen, ook al vinden ze het heel moeilijk om dat te doen’. Rianne Doedel (24), sociotherapeut bij de Mesdag heeft het over de tbs-patiënten op haar unit.

Het liefst bij ons blijven

‘Ik heb mijn stage en afstudeeronderzoek voor mijn studie Toegepaste Psychologie bij de Mesdag gedaan. Nu werk ik op een uitstroomunit voor tbs-patiënten met diverse psychiatrische ziektebeelden. Een deel van onze patiënten heeft een licht verstandelijke beperking. Het zijn patiënten van wie snel misbruik wordt gemaakt en die beïnvloedbaar zijn. Ze komen van een behandelunit waar patiënten verblijven met dezelfde psychiatrische ziektebeelden; bij ons zitten ze opeens door elkaar, ieder met zijn eigenaardigheden. Toch vormt zo’n groep zich vaak goed. Het is mooi om te zien hoe een patiënt met een wat steviger persoonlijkheid rekening gaat houden met de anderen. Sommigen gaan ook hele andere dingen laten zien dan op eerdere units.

Van onze groep gaat 99 procent niet zelfstandig wonen: ze komen terecht bij een zorginstelling of bij beschermd wonen. Bij ons oefenen ze als het ware al het wonen in een groep. Het komt voor dat patiënten het liefst bij ons willen blijven en helemaal niet terug willen in de maatschappij, die voor hen eng, druk en onvoorspelbaar is.’

Leren rekening met anderen te houden

‘Onze patiënten komen op onze unit als ze een machtiging onbegeleid verlov hebben gekregen. Sommigen mogen wel op verlov, maar durven dat niet. Onze taak is het om te toetsen hoe ze zich redden in de maatschappij. Op grond van onze bevindingen bepalen we wat voor hen een passende vervolgplek is.

Als team proberen we een groepsklimaat te creëren dat bevorderlijk is voor de groei van onze patiënten. Zo leren ze hoe ze zich moeten gedragen in een groep. Dat kunnen hele kleine dingen zijn, bijvoorbeeld tafelmanieren. Verder werk je met elk van hen ook aan gedrag dat met hun delict te maken heeft. Is een patiënt boos, dan kijk je hoe je hem kunt leren rekening met anderen te houden in zijn gedrag en uitingen. Daarnaast kijk je samen met hem waarom hij boos is en wat de consequenties zijn van zijn gedrag. Hij kan in een boze bui bijvoorbeeld niet naar buiten. Je bent dus voortdurend zowel op groeps- als op individueel niveau bezig.’

Lichtpuntjes kunnen zien

‘Voordeel van mijn werk is dat ik patiënten zie uitstromen. De lol in mijn werk zit hem in kleine dingen. Zo was ik pas terug van vakantie en ik kon niet hartelijker worden ontvangen door

mijn mentorpatiënten. Ik had hen er ook weken op voorbereid dat ik een paar weken weg zou zijn. Ze zijn op hun manier dankbaar. Als iemand mij bedankt na een gesprek, dan is dat heel mooi. Die lichtpuntjes moet je wel kunnen zien natuurlijk, want over het algemeen krijg je meer negativiteit dan positiviteit over je heen. Het kan al fijn zijn als iemand even naar je knikt of uit zichzelf de afwas gaat doen. De kleine doelen die ze behalen, dat ze iets met je delen, dat ze om jou vragen. Dan doe je dus iets goed. Dat ze de angst dat je weggaat uitent komt op hetzelfde neer als zeggen dat ze blij met je zijn.

Is er een keer een conflict met een patiënt, dan probeer ik dit altijd goed af te ronden en te kijken wat we beiden van deze situatie kunnen leren. Ik kan een conflict in perspectief zien. Kun je dat in dit werk, dan kun je veel hebben.'

Laten zien wat wel goed gaat

'Vaak zijn wij mensen geneigd om anderen voortdurend te confronteren met wat ze niet goed doen of hebben gedaan. Onze beleidsvisie is erop gericht om patiënten vooral te laten zien wat er wel goed gaat. Ze zien vaak zelf niet wat ze al kunnen en hebben het nodig dat een ander dat zegt. Soms is het moeilijk om iemand zo ver te krijgen om een vervolgstap te zetten, omdat hij weinig durft of angstig is. Het geeft mij voldoening om een heel klein beetje bij te dragen aan een veiliger maatschappij. En aan een kans voor onze patiënten om een zo normaal mogelijk leven te gaan leiden. Omdat we toewerken naar uitstroming uit de kliniek leren we de patiënten basisdingen als gezond koken, je kamer opruimen, et cetera. Een uitdaging vind ik het om kleine en zinvolle doelen te bedenken voor onze patiënten.

Iemand kan bijvoorbeeld oefenen in het bedenken van een maaltijd.'

Mensen dachten dat het niets voor mij zou zijn

'Vrienden en familie menen dat het spannend is om in een tbs-kliniek te werken. Ik voel me buiten onveilig. Hier weet ik met wie ik te maken heb en het is hier zo veilig gemaakt, dat je hier gewoon kunt rondlopen. Het merendeel van de patiënten wil werken aan een betere versie van zichzelf. Het zijn ook mensen, het staat niet op hun voorhoofd geschreven dat ze een delict gepleegd hebben, ook al voelen ze dat soms wel zo.

Heel belangrijk vind ik het dat ik blind kan vertrouwen op mijn collega's, dat je aan één blik genoeg hebt om te weten wat je moet doen. Bij de Mesdag investeren we erin om als collega's op één lijn te zitten, dat je van elkaar weet wat zijn of haar grenzen zijn, dat je elkaar aanvoelt. Ik ben trots op mezelf, omdat ik veel van mijn persoonlijke doelen gehaald heb en ontwikkelingsmogelijkheden aangrijp. Om dit werk te kunnen doen, vind ik humor belangrijk en even uitblazen met collega's, even een korte pauze tijdens een dienst. Ik doe dat niet makkelijk uit mezelf; iemand moet me uit het werk halen, want ik ga altijd maar door. Het is prettig om een moment met collega's te zitten, een grapje of opmerking te horen en zo te kunnen relativeren. Dat een situatie luchtig wordt gemaakt, ondanks dat het zwaar kan zijn.

Mijn ouders werkten in de psychiatrie; ik hoorde van hen altijd veel verhalen. Ik ben dit werk gaan doen, omdat ik van uitdaging houd. Het is ook een persoonlijke overwinning, want mensen dachten dat het niets voor mij zou zijn. Ik wilde het zelf ervaren en het bevalt ontzettend goed.'

